

9 SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

KONU ÖZETLİ
SORU BANKASI

Tayfun USLU

 tayfunuslu.com

 iletisim@tayfunuslu.com

 **EVRENSEL
İLETİŞİM**
YAYINLARI

Copyright ©

Evrensel İletişim Yayın Dağıtım
San. Tic. Ltd. Şti.

Bu kitabın her hakkı
EVRENSEL İLETİŞİM LTD. ŞTİ.'e aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı
yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi
ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması
yasaktır.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

KONU ÖZETLİ
SORU BANKASI

Yazar

Tayfun USLU

Genel Yayın Yönetmeni

Engin KARAPINAR

Redaksiyon

Sinan AYDIN

Dizgi - Tasarım

Mustafa ÖZKAN

Basım Yeri

Korza Matbaası

ISBN

978 - 605 - 9344 - 27 - 2

Zübeyde Hanım Mah. 655. Cad. No.: 15/A

Altındağ / ANKARA

Tel: (0312) 384 65 00 Faks: (0312) 384 61 00

email: evrensel@evrenseliletisim.com.tr

www.evrenseliletisim.com.tr

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'ettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden lâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan lâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

Yazardan

Değerli Öğretmen Arkadaşlarım, Sevgili Öğrenciler,

Özel ve resmî eğitim kurumlarından edindiğim tecrübeler ışığında, öğrencinin ihtiyacına yönelik hazırladığım bu kitabı uzun, yorucu, bir o kadar da titiz bir çalışmayla sizlere sunuyorum.

MEB, 2016-2017 eğitim-öğretim yılından itibaren kademeli olarak öğretim programlarını değiştirmiş, aynı zamanda Türk edebiyatı ve dil anlatım derslerini tek çatı altında birleştirerek Türk dili ve edebiyatı dersi olarak okullarda okutmaya başlamıştır. 2017-2018 yılında da öğretim programlarında yine birtakım değişiklikler yapmıştır. Bu nedenle değişen ders içeriklerine ve konuların artan çeşitliliğine uygun olarak bu çalışmamıza konu özetleri ekleyip soru sayılarını da konuların ağırlıklarına göre arttırdık.

MEB'in değişen 9. sınıf kazanımlarının tümüne yönelik hazırladığımız konu özetli soru bankasında en kolay soru yanında zor sorulara, farklı soru kalıpları yanında ÖSYM'nin ve MEB'in sınavlarında kullanılan soru kalıplarına, öğrenciye bilişsel alan basamaklarından hatırlama, kavrama, analiz, sentez yaptıracak sorulara, soru öncüllerinde verdiğim farklı bilgilerle bilgileri pekiştiren, öğrencinin temel ilke ve kavramlarla düşünme becerisini yoklayan sorulara ve konuların özünü testlerden önce veren konu özetlerine, kitap kenarlarında oluşturulan sütunlarda hatırlatma, uyarı, bilgi kutusu gibi pratik bilgilere de yer verdik.

Sınavlara hazırlığın, bilgileri pekiştirmenin ve kalıcı hafızaya bilgileri aktarmanın en önemli adımı kuşkusuz bol ve farklı tarzda sorular çözmektir. Bu nedenle bu kitaptaki soruları çözerek okul ve sınavlardaki başarınız, soruları çözme hızınız artacaktır.

Kitabın hazırlanmasında her zaman yanımda olan aileme ve desteğini eksik etmeyen Evrensel İletişim Yayınevine teşekkür ederim.

Fedakâr meslektaşlarıma, siz değerli öğrencilerime sağlıklı ve başarılı bir hayat diliyorum.

Tayfun USLU
Ankara 2020
www.tayfunuslu.com

İçindekiler

	Test Sayısı	Sayfa Numarası
1. ÜNİTE: GİRİŞ		8
Giriş Cevaplı Test	7 Test	12
Dil Bilgisi - Dilin Kullanımından Doğan Türler Konu Özeti		26
Dil Bilgisi - Dilin Kullanımından Doğan Türler Cevaplı Test	2 Test	28
Sözlü İletişim - İletişim Konu Özeti		32
Sözlü İletişim - İletişim Cevaplı Test	2 Test	34
Yazma / Yazım Kuralları Konu Özeti		38
Yazma / Yazım Kuralları Cevaplı Test	2 Test	44
2. ÜNİTE: HİKÂYE		50
Hikaye Cevaplı Test	6 Test	54
Dil Bilgisi - İsim (Ad) Konu Özeti		66
Dil Bilgisi - İsim (Ad) Cevaplı Test	3 Test	68
Noktalama İşaretleri Konu Özeti		74
Noktalama İşaretleri Cevaplı Test	2 Test	78
Sözlü İletişim - Sunu Hazırlama		82
Sözlü İletişim - Sunu Hazırlama Cevaplı Test	1 Test	84
3. ÜNİTE: ŞİİR		88
Şiir Cevaplı Test	8 Test	98
Dil Bilgisi - Sıfat (Ön Ad) Konu Özeti		114
Dil Bilgisi - Sıfat (Ön Ad) Cevaplı Test	3 Test	118
4. ÜNİTE: MASAL / FABL		126
Masal / Fabl Cevaplı Test	5 Test	130
Dil Bilgisi - Edat (İlgeç) / Bağlaç / Ünlem Konu Özeti		140
Dil Bilgisi - Edat (İlgeç) / Bağlaç / Ünlem Cevaplı Test	3 Test	142
Sözlü İletişim - Dinleme Konu Özeti		148
Sözlü İletişim - Dinleme Cevaplı Test	1 Test	150
5. ÜNİTE: ROMAN		154
Roman Cevaplı Test	5 Test	160
Dil Bilgisi - Zamir (Adıl) Konu Özeti		170
Dil Bilgisi - Zamir (Adıl) Cevaplı Test	2 Test	172
Sözlü İletişim - Hazırlıklı Konuşma Konu Özeti		176
Sözlü İletişim - Hazırlıklı Konuşma Cevaplı Test	1 Test	178
6. ÜNİTE: TİYATRO		182
Tiyatro Cevaplı Test	10 Test	186
Dil Bilgisi - Zarf (Belirteç) Konu Özeti		206
Dil Bilgisi - Zarf (Belirteç) Cevaplı Test	2 Test	210
7. ÜNİTE: BİYOGRAFI / OTOBİYOGRAFI		216
Biyografi / Otopbiyografi Cevaplı Test	4 Test	218
8. ÜNİTE: MEKTUP / E-POSTA		228
Yazma - Dilekçe / Tutanak Konu Özeti		231
Mektup / E-Posta Cevaplı Test	4 Test	234
Yazma - Dilekçe / Tutanak Cevaplı Test	3 Test	242
Dil Bilgisi - Fiil (Eylem) Konu Özeti		248
Dil Bilgisi - Fiil (Eylem) Cevaplı Test	4 Test	252
Sözlü İletişim - Açık Oturum Konu Özeti		260
Sözlü İletişim - Açık Oturum Cevaplı Test	1 Test	262
9. ÜNİTE: GÜNLÜK - BLOG		266
Günlük / Blog Cevaplı Test	5 Test	268

9. SINIF

1. ÜNİTE

GİRİŞ

Şinasi:

“Edebiyat insana güzel ahlakı öğreteceği için edeb adını almıştır.”

Hatırlatma

Hatırlatma

Bilim ve sanat; kaynağını ve hızını tabiatan, gücünü insanın zihinsel ve yaratıcı dehasından alarak kısa vadede insanın yaşam kalitesini ve standardını yükseltmeye, uzun vadede ise insanlığı üstün medeniyet seviyesine çıkarmaya araçtır.

Edebiyat

Edebiyat sözcüğü Arapça kökenli “iyi ahlak, incelik, terbiye “ anlamlarına gelen “edeb” sözcüğünden türetilmiştir.

Eskiden “edeb” sözcüğü “düzgün, güzel söz söylemeyi öğreten bilgi” anlamında kullanılırken Tanzimat Dönemi’nin usta kalemi Şinasi, “Edebiyat insana güzel ahlakı öğreteceği için edeb adını almıştır.” diyerek “edebiyat” sözcüğünün “edeb” kökünden türediğini ve düzgün söz söyleme anlamının yanında edebiyatla ahlak arasında bir ilişki kurmuş ve “edebiyat” sözcüğünü günümüzdeki anlamıyla ilk kez kullanmıştır.

Namık Kemal de Şinasi’nin edebiyatla ilgili bu düşüncelerine katılarak edebiyata “ahlaki ve millî” bir amaç yüklemiştir. Namık Kemal, edebiyatsız bir milleti dilsiz bir insana benzetmiştir.

Edebiyat hakkında birçok tanım yapılsa da bu tanımların birbiriyle ortak olan noktaları vardır. Bunlar:

1. **Edebiyat, estetik yani sanatsal bir zevk sağlamak amacı güder.**
2. **Duygu ve düşünceleri estetik bir şekilde ifade eder.**
3. **Dilin konuşma ve düzyazı dilinden farklı yanlarını ortaya koyar.**
4. **Kurmaca bir anlatım biçimidir.**

Kısaca:

Edebiyat; olay, duygu, düşünce ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatıdır.

Her söylenen söz her yazılan yazı edebiyat değildir. Edebiyat olabilmesi için edebî eserin insanda estetik birtakım zevkler uyandırması gerekmektedir.

Edebiyatın Bilimle ve Güzel Sanatlarla İlişkisi

Bilim ve Sanat

Bilim; çevre hakkında deneyler yoluyla **gözlemler yaparak**, olaylar ve olgular arasında **neden-sonuç ilişkisiyle** hareket edip gelecekle ilgili çıkarımlarda bulunan **sistemli düşünsel** çabalar. Sanat ise **insanın duygu ve düşüncelerinin** çeşitli araçlarla **estetik bir biçimde** ifade edilmesidir.

Bilim yöntem olarak **deneyi**, sanat ise yöntem olarak **duyguların ifade biçimlerini kullanmaktadır**.

Bilim **nesnel** iken sanat **özneldir**.

Bilim nesnel gerçeğe sistematik bir biçimde ulaşma çabasıdayken sanat gerçeğin insanda yarattığı duyguları sistematik olmadan ifade etmeye çabalar.

Bilim adamı, duygulardan arınarak sadece akıl ile doğruyu bulmak isterken; **sanatçı**, duygularını incelterek ve yücelterek aşk ve gönül yolu ile gerçeği ve güzeli bulmaya çalışır.

Edebiyatın Bilimle İlişkisi

Her yönüyle insanı anlatma çabasındaki edebiyat; hikâye, roman, şiir vb. edebî türlerde gerçeğe yaklaşmak için zaman zaman bilim dallarından faydalanır. Edebî eser içerisinde; insanın olaylar, durumlar karşısındaki ruhsal durumunu analiz ederken **psikoloji** biliminden, insanın geçmişteki yaşantılarını yansıtırken **tarihten**, insanın eser içerisinde bulunduğu mekânı yansıtırken **coğrafyadan**, insanın evrende varlık nedenini eserde sorgularken **felsefeden** ve çeşitli bilim dallarından farklı seviyelerde yararlanmaktadır.

Edebî eserlerle ortaya konan insanlığın hayal gücü zaman zaman bilimsel çalışmalara ilham vermiştir. Örneğin, Fransız yazar Jules Verne'nin 1865'te yazdığı "Ay'a Yolculuk" adlı romanında, 220 metre uzunluğunda bir toptan fırlatılan kapsülün 4 gün sonra Ay'a ulaşmasını anlatmıştır. Bu romanın yazımından yaklaşık 100 yıl sonra temmuz 1969'da insanoğlu Ay'a ayak basmış bir anlamda **edebiyat bilime ön ayak olmuştur**.

Edebiyatın Bilim Dallarına İlişkisi

Her edebî metnin bir mesajı vardır. Bu mesaj sosyal, dinî, tarihî, psikolojik, kültürel olabilir. Edebî eserler mesajları diğer bilim dallarından farklı bir biçimde ele alır ve değerlendirir. Edebî eserler olaylara, insanlara ve eşyalara farklı anlamlar yükler. Bazen zaman ve mekânı değiştirerek yeni zamanlar ve mekânlar oluşturabilir. Bu kurmacayı gerçekleştirirken tarih, felsefe, sosyoloji, psikoloji gibi bilim dallarından ayrılır. Aynı zamanda bu bilim dallarının verilerinden de faydalanır.

Edebî Metinlerin Özellikleri

Edebî eser malzemesi dil olan bir güzel sanat eseridir. Musikide malzeme **ses**; resimde **çizgi ve renk**; heykelticilikte **taş, mermer**; edebî eserde de **dildir**.

Edebî metinlerin bir tek anlamı yoktur. Anlamları vardır. Bu metinler her okunduğunda farklı anlamlara gelebilmektedir.

Edebî metinleri diğer metinlerden ayıran bir diğer özellik ise kurmaca olmalarıdır. Edebî eserlerin dış dünyayı model alarak onu yeniden kuran bir yapısı vardır.

Bu özellikler göz önüne alındığında edebî metinler sanatsal işlevi olan metinlerdir.

Bilgi Kutusu

Savaşlar, göçler; din değişiklikleri karşısında değişen kültür edebiyatı etkilemiştir.

Hatırlatma

Objektif, kesin, tutarlı verileri ve ölçüleri ile bilim, sanatın kendi özgün yapısının tutarlı olmasını ve güçlü bir yapı oluşturmasını sağlamaktadır.

Hatırlatma

*Yazarları, şairleri, dil ve üslup özelliklerini, bütün edebî hareketleri ve dönemleri açıklayan bilim dalına **edebiyat tarihi** denir.*

Bilgi Kutusu

Edebiyat, malzemesi dil olan bir güzel sanat etkinliğidir. Güzel sanat eserleri insanlığa ve uygarlığa büyük katkıda bulunan yüksek duygu ve düşünce ürünleridir.

Hatırlatma

Bir toplum veya bir millet tarihçiler tarafından incelenip değerlendirilirken sadece yaptıkları savaşları, anlaşmaları, zaferleri değil oluşturdukları bilim, sanat gibi özgün yaratıcılık ürünlerini de göz önünde bulundurmaktadır.

Bilgi Kutusu

Edebiyatta eserleri yazılış amaçlarına veya içeriğine göre sınıflandırmak okuyucunun istediği esere ulaşmasını kolaylaştırmaktadır.

Edebiyatın Güzel Sanatlar İçindeki Yeri

Sanat kelimesi Arapça “sana’a” kökünden gelen “yapmak, üretmek” anlamında bir kelimedir. Bu yapma ve üretme işi sıradan bir eylem değildir. Sanat bir insan işi, bir insan yaratması olarak yine **insanın kendini ifade etme yollarından biridir**.

Sanat; insanların gördükleri, işittikleri, his ve hayal ettikleri olayların ve güzelliklerin, insanlarda estetik bir heyecan uyandıracak şekilde ifade edilmesidir. **Sanat eseri her zaman tek, eşsiz ve benzersizdir**. Kopya edilebilir ama asla tekrarlanamaz.

Bunun yanında insan eliyle, diliyle ya da zihni ile ortaya çıkmış her eser veya faaliyet sanat değildir. Sanat ile zanaat birbirine karıştırılmamalıdır. **Zanaat** insanların maddeye dayanan gereksinimlerini karşılamak üzere yapılan ve deneyim, ustalık isteyen bir insan faaliyetidir. Ayakkabıcılık, marangozluk, terzi gibi bu meslekler genellikle faydaya dayalıdır. Bu bakımdan sanat ve zanaatın amaçları birbirinden farklılık gösterir. Sanatın ortaya çıkardığı eserin biricik, eşsiz olması beklenirken zanaatın ortaya çıkardığı ürün birbirinin **aynı bir faydaya yöneliktir**.

Sanat veya zanaat eserinin ayıncı özelliği **orijinallik, benzersizlik, teklik** şeklinde sıralanabilir.

Güzel Sanatlar Batılı filozof ve estetikçiler tarafından daha çok beşli bir grupe tabi tutulmuştur. Bunlar; mimari, heykel, resim, musiki ve edebiyattır.

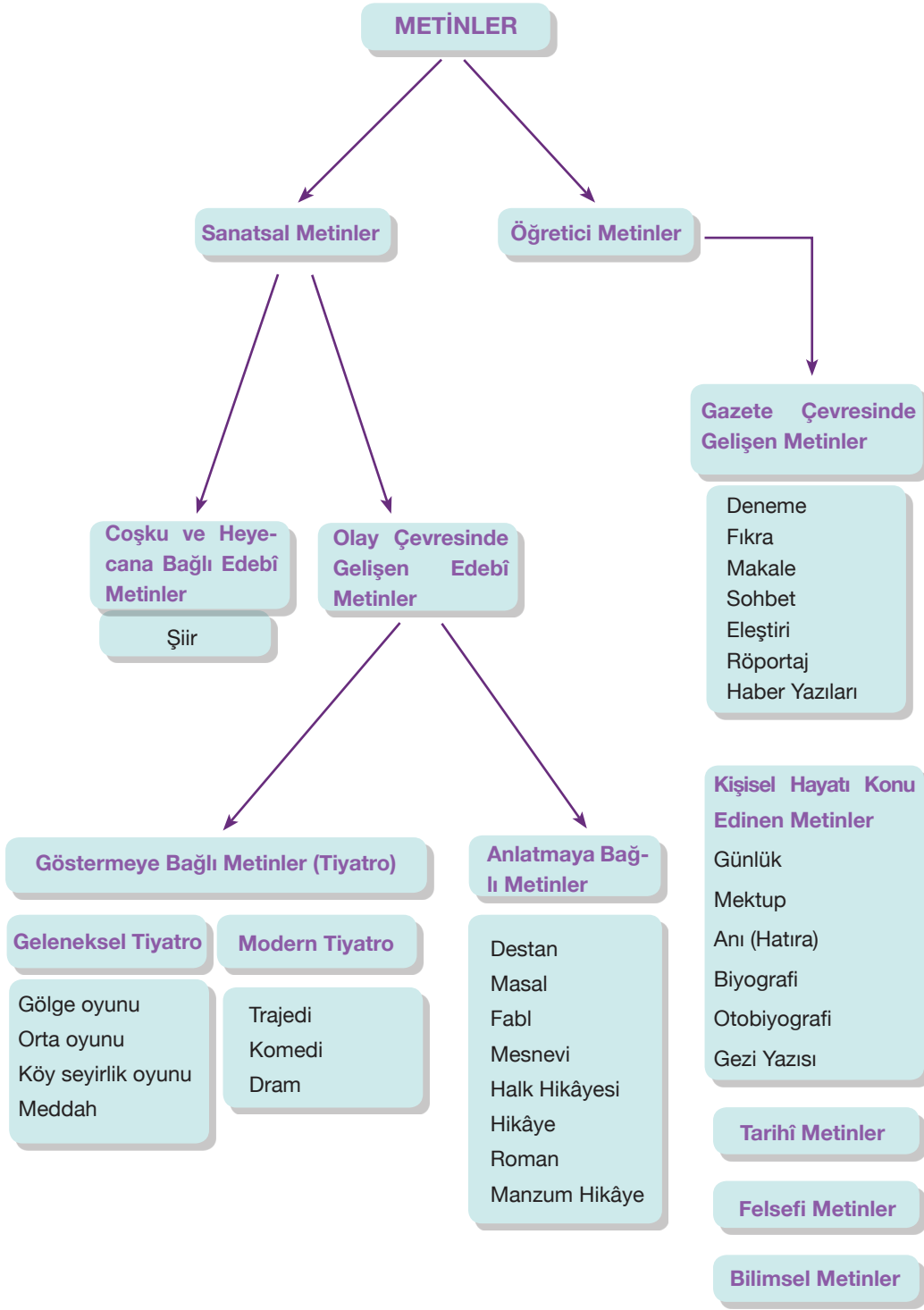
Güzel sanatlar için klasik, geleneksel sınıflandırmaya göre güzel sanatlar:

- 1. Plastik - Görsel Sanatlar:** resim, heykel, kabartma, hat, minyatür, mimari
- 2. Fonetik - İşitsel Sanatlar:** müzik ve edebiyat
- 3. Ritmik - Dramatik Sanatlar:** tiyatro, bale, opera, dans, sinema

Metinlerin Sınıflandırılması

Metinler, insanların iletişim ihtiyacından doğmuştur. İnsanların kalıcı olmak amacıyla yazılı iletişim icat etmeleriyle sistematik bir biçimde büyüyen yazı, metinlerle birlikte iletişimin kapasitesini zenginleştirmiştir. Zaman içerisinde gittikçe çeşitlenen metinlerin ortaklıklarına göre bir sınıflandırmaya ihtiyaç duyulmuştur. Metinlerin bu sınıflandırması yapılırken aşağıdaki ölçütler temel alınmıştır:

- a. Metnin sunuluş biçimi (yazılı ya da sözlü)**
- b. Metnin yazılış amacı**
- c. Anlatım biçimi**
- ç. Gerçekle olan ilişkisi**
- d. Dilin işlevleri**

1. Edebiyat terimi için aşağıdakilerden hangisi doğru ola-
maz?

- A) Duygu ve düşünceleri etkili bir biçimde ifade eder.
- B) Dili araç olarak değil amaç olarak kullanır.
- C) Estetik doyum sağlamak amacı güder.
- D) Konuşma dilinden farklı yanları ortaya koyar.
- E) Gerçeği olduğu gibi yansıtmayı hedefler.

2. Her söylenen sözün ve yazılan her yazının edebiyat olma-
dığı aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Edebî eser insanlara bir şeyler öğretmelidir.
- B) Eserin nasıl yazıldığı değil içeriğinin ne olduğu önemlidir.
- C) Edebî eserin insanda estetik birtakım zevkler uyandırması gerekmektedir.
- D) Her yapılan eserin topluma hitap etmemesi gerekmektedir.
- E) Bir eserin edebî eser olması için ilk okunuşta anlaşılama-
ması gerekir.

3. Aşağıdakilerden hangisi farklı edebiyat tanımlarının or-
tak özelliklerinden olamaz?

- A) Edebiyat, estetik yani sanatsal bir zevk sağlamak amacı güder.
- B) Boş zamanları değerli kılmak için önemli bir araçtır.
- C) Duygu ve düşünceleri estetik bir şekilde ifade eder.
- D) Dilin konuşma ve düzyazı dilinden farklı yanlarını ortaya koyar.
- E) Kurmaca bir anlatım biçimidir.

4. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışlığı vardır?

- A) Edebiyat insanla ilgili olan her şeyi konu edinmektedir.
- B) Bir edebî eser dış dünyayı gerçekçi bir şekilde hatta bire-
bir yansıtmayı hedefleyebilir.
- C) Edebiyat, insanda güzel hisler, estetik bir zevk uyandıran
dil ürünüdür.
- D) Edebî eserler estetik bir şekilde okuyucuya bir şeyler öğ-
retmenin amacıdadır.
- E) Edebiyat; güzel söz söylemenin yanında güzel ahlak ya-
ratmayı da amaçlar.

5. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışlığı vardır?

- A) Sanatsal metinlerde sözcükler genellikle mecaz ve yan
anlamlyken öğretici metinler gerçek anlamlı sözcüklerle
oluşturulur.
- B) Öğretici metinlerde dil günlük konuşma diliyle oluşurken
sanatsal metinlerde dil günlük konuşma dilinin sınırlarını
aşar.
- C) Sanatsal metinler oluşturulurken bilgi verme amacı gü-
dülmez.
- D) Öğretici metinlerde dil göndergesel işlevde kullanılır.
- E) Sanatsal metinlerle öğretici metinler kişisel hayatı konu
alan metinlerdir.

6. Aşağıdakilerden hangisi sanatsal metinler ile öğretici
metinlerin ortak özelliklerindendir?

- A) Metinlerde dil göndergesel işlevde kullanılır.
- B) Bilgi edinilen metinlerdir.
- C) Sözcüklerin gerçek anlamları kullanılır.
- D) Daha çok betimleyici anlatımla kururlar.
- E) Belli bir plana dayanır.

7. Aşağıdakilerden hangisi metinlerin sınıflandırılmasında göz önünde tutulan özelliklerden değildir?

- A) Metnin yazılış amacı
- B) Gerçeklikle olan ilişkisi
- C) Metnin sayfa düzeni
- D) Metinde kullanılan anlatım biçimi
- E) Metnin nerede kullanılacağı

8. Metinler anlatım biçimlerine, gerçeklikle ilişkilerine ve yazılış amaçlarına göre nasıl gruplandırılır?

- A) Sanat metinleri - Göstermeye bağlı edebî metinler
- B) Sanat metinleri - Öğretici metinler
- C) Göstermeye bağlı edebî metinler - Anlatmaya bağlı edebî metinler
- D) Anlatmaya bağlı edebî metinler - Sanat metinleri
- E) Edebî metinler - Sanat metinleri

9. Bir metnin edebî bir özellik taşıması için aşağıdakilerden hangisine ihtiyacı yoktur?

- A) Sanatsal bir içeriği olmalıdır.
- B) İnsanda güzel duygular, hayaller uyandırmalıdır.
- C) İkna etmeli, düşündürmeli, yönlendirmelidir.
- D) İnsanın iç dünyasına seslenmelidir.
- E) Kurmaca bir yapısı olmalıdır.

10. Aşağıdakilerden hangisi edebî metinlerin özelliklerinden değildir?

- A) Açıklama, tartışma, kanıtlama anlatım biçimlerinden yararlanılır.
- B) Kurmaca metin özelliği gösterir.
- C) Dil dışı unsurlara gerek duyulmaz.
- D) Sözcükler genelde yan ve mecaz anlamda kullanılır.
- E) Söz sanatlarına ve imgelere başvurulur.

11. Olay çevresinde gelişen edebî metinler hangi gruplara ayrılır?

- A) Anlatmaya bağlı edebî metinler - Coşku ve heyecana bağlı edebî metinler
- B) Coşku ve heyecana bağlı edebî metinler - Göstermeye bağlı edebî metinler
- C) Öğretici metinler - Sanatsal metinler
- D) Anlatmaya bağlı edebî metinler - Göstermeye bağlı edebî metinler
- E) Türk tiyatrosu - Anlatmaya bağlı edebî metinler

12. Edebiyat eserleri ortaya konurken çeşitli bilim dallarından da faydalanılabilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi edebiyatın çokça yararlandığı bilim dallarından değildir?

- A) Psikoloji
- B) Coğrafya
- C) Tarih
- D) Radyoloji
- E) Sosyoloji

13. Farklı bilim dallarından faydalanması edebiyatın hangi yanını gösterir?

- A) Eserin gerçeğe yaklaştığını
- B) İçeriğinin sağlam oluşturulduğunu
- C) Bilimsel metotlarla oluşturulduğunu
- D) Deney ve gözleme dayandığını
- E) Dili malzeme olarak kullandığını

1. Aşağıdakilerden hangisi sanatsal metin değildir?

- A) Mektup B) Masal C) Mesnevi
D) Karagöz E) Destan

2. Aşağıdakilerden hangisi kişisel hayatı konu alan metinlerden değildir?

- A) Otobiyografi B) Gezi yazısı
C) Anı D) Eleştiri
E) Günlük

3. “Bir edebî metin her okuyucuda farklı duygular hissettirebilir.” sözyle anlatılmak istenene aşağıdakilerden hangisi en yakındır?

- A) Her okuyucunun okuma hızı farklıdır.
B) Bir metin ancak birkaç kez okunduğunda anlaşılabilir.
C) Gerçek algımız duygularımızdan etkilenmektedir.
D) Herkesin yaşantıları farklıdır dolayısıyla her metin farklı yorumlanır.
E) Yan ve mecaz anlamlı sözcükler kişiden kişiye farklı çağrışım yapar.

4. Edebî metinler doğruluk-yanlışlık ölçütüne göre değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Her metin gibi edebî metinler de kanıtlanmış gerçeklere dayanmalıdır.
B) Kurmaca metin de olsa edebî metinlerin doğru yanları olmalıdır.
C) Edebî metinler doğruluk-yanlışlık ölçütüne göre değerlendirilemez.
D) Edebî metinlerde yanlış bilgiler de bulunabilir.
E) Edebî metinler ne kadar doğru içerirse o kadar başarılı olur.

5. Bir edebiyat terimi olan kurmaca metin ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçeğin değiştirilmeden olduğu gibi yansıtılması
B) Metnin bir plana bağlı kalınarak düzenli bir şekilde kurulması
C) Gerçeğin duygu ve düşünceyle yeniden yaratılması
D) Oluşturulan metnin kişi, yer, zaman öğeleriyle kurulması
E) Hayal gücünü katmadan gerçeğin yeniden oluşturulması

6. Aşağıdakilerden hangisi öğretici metinlerin amaçlarından biri olamaz?

- A) Okuyanın düşüncesini değiştirmek
B) Konu üstüne düşündürmek
C) Okuyanı gelecek hakkında uyarmak
D) Bir düşünceyi savunmak
E) Kurmaca gerçeklik oluşturmak

7. Aşağıdakilerden hangisi öğretici metinlerin ortak özellikleri arasında yer almaz?

- A) Yalın dil kullanılarak yanlış anlaşılma önlenir.
B) Genellikle nesnel yargılara yer verilir.
C) Yazar hislerini de katarak bilgilendirir.
D) Mecaz anlamlı sözcüklerden kaçınılır.
E) Dil göndericilik işlevinde kullanılır.

8. “Edebî metinlerdeki sözcükler günlük konuşma dilindeki anlamlarından sıyrılarak yan anlam değeri kazanır.” **ifadesiyle anlatılmak istenene aşağıdakilerden hangisi en yakındır?**

- A) Edebî metinlerde sözcükler gerçek anlamında değil yan anlamında kullanılır.
- B) Yan ve mecaz anlam kullanılarak kişiden kişiye değişebilen bir gerçeklik oluşturulur.
- C) Gerçek anlamlı sözcüklerle oluşturulan edebî metinler duyguların ifadesine yetmez.
- D) Günlük konuşma diliyle oluşturulan metinler edebî metin değerinde olamaz.
- E) Her edebî metin mutlaka gerçek anlamından sıyrılmış sözcüklerle oluşturulur.

9. I. Didaktik metinlerde gerçek anlamlı sözcükler kullanılır.
 II. Sanatsal metinler olmuş olanı değiştirmeden olduğu gibi anlatır.
 III. Sanatın duyguları harekete geçirme ve estetik bir haz verme görevi vardır.
 IV. Edebî bir metin çağrışım gücü yüksek sözcüklerle kurulmalıdır.
 V. Kurmaca metinlerde anlatılanlar gerçek yaşamdan alınmış olabilir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. **Aşağıdaki önermelerden hangisinde bir bilgi yanlışlığı vardır?**

- A) Edebî metin yazıldığı dönemden bağımsız ele alınmalıdır.
- B) Hiçbir edebî metinde yaşanan gerçeklik olduğu gibi aktarılmaz.
- C) Sanatsal ifadelerin birden çok anlamı olabilir.
- D) Sanatsal metin öğretmez hissettirir, çağrıştırır.
- E) Edebî metin bir güzel sanat etkinliğidir.

11. **Edebiyat ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Edebiyat dil aracını kullandığından diğer sanatlara oranla edebiyatın ifade gücü daha fazladır.
- B) Edebî eser herhangi bir aracı olmadan orijinal yapısıyla her okuyucuya doğrudan ulaşabilen tek sanattır.
- C) Edebiyat bir sanattır ve bilimi etkileyemez, bilim ise edebiyatı etkilemektedir.
- D) Edebiyat hiçbir maddi malzemeye, alete, mekâna bağlı olmayan tamamıyla zihni bir sanattır.
- E) Günlük konuşmada ve diğer alanlarda kullanılan dille edebî dil birbirinden oldukça farklıdır.

12. **Aşağıdakilerden hangisinde bilgi yanlışlığı vardır?**

- A) Edebî eserler dönemin toplumsal hayatını yansıtır.
- B) Edebiyat dolaylı olarak tüm bilim dallarından faydalana-bilir.
- C) Bir edebî eseri güçlü kılan dili kullanma şeklidir.
- D) Edebî eserler, deney ve gözlemlerin yardımıyla sistematik biçimde oluşturulur.
- E) Edebiyat toplumu etkilerken toplumdan da etkilenir.

D	C	A	B	C	C	E	C	B	D	D	A
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisi sanatın tanımı için uygun değildir?

- A) Bir duygu veya düşüncenin bir malzemeden veya sestten, sözden faydalanılarak heyecan ve hayranlık uyandıracak şekilde ifadesidir.
- B) İnsanların duygu ve düşüncelerini kolay bir şekilde biçim vererek çeşitli araçlarla ifade etmeleridir.
- C) İnsanların; gördükleri, işittikleri, his ve hayal ettikleri olayları ve güzellikleri insanlarda estetik bir heyecan uyandıracak şekilde ifade etmesidir.
- D) İnsanın duygularının ilgi çekici ve en güzel şekillerde ifade edilmesidir.
- E) İnsanda estetik bir zevk ve heyecan uyandıran eser ve hareketlerdir.

2. Bir duygunun, düşüncenin ya da güzelliğin çizgi, renk, ses, söz, ritim gibi yöntemlerle estetik ve etkili bir biçimde anlatımına sanat denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir sanat olamaz?

- A) Edebiyat
- B) Resim
- C) Bilim
- D) Mimari
- E) Bale

3. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışlığı vardır?

- A) Edebiyatın konusu, genel anlamda insanla ilgili olan her şeydir.
- B) Edebî eser, insanda güzel duygular, estetik zevk ve heyecan uyandıran dil ürünleridir.
- C) Edebî eserlerde işlenen konu, yazarın konuyu ele alış biçimi, dil ve anlatım özellikleri edebiyatın içeriğini oluşturur.
- D) Bir edebî eser insanın iç dünyasının yansıması olsa da dış dünya gerçeklerinden de faydalanır.
- E) Edebiyat, duygu, düşünce, hayal ve olayların sadece yazıyla estetik bir şekilde anlatılmasıdır.

4. Sanatın ne olduğundan çok ne olmadığını açıklamak daha kolaydır. Sanat para kazanmak için bir uğraşı değildir. Sanat yapmak için sanat yapılmaz. Sanat o an insanın bulunduğu duygu durumunun estetik hâlidir. Rastgele bir duyguya bürünüp duygulanarak bir yapıt oluşturulamaz. O sanat olmaz.

Bu parçada sanatla ilgili aşağıdakilerin hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Sanatçının bilimsel metotlarla eser yaratmaması gerektiği
- B) Sanatın bir geçim kaynağı olduğu
- C) Sanat eserinde insanı ilgilendiren gerçeklerin işlendiği
- D) Sanatçının duygularıyla esere yaklaşması gerektiği
- E) Para kazanmak amaçlı yapılan eserin sanat olmadığı

5. Dille ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Dil kuşaktan kuşağa aktarılan bir sistemdir.
- B) Dil bir iletişim aracıdır.
- C) Dil zamana, coğrafyaya ve toplumsal sınıflara bağlı olarak sürekli değişir ve gelişir.
- D) Diller anlam, ses, yapı vb. bakımlardan zamanla değişmez, kalıcıdır.
- E) Dil bütün ulusun ortak malıdır.

6. Bir toplumu oluşturan kişilerin düşünce ve duygularının o toplumda ses ve anlam bakımından ortak öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü ve gelişmiş sisteme ne ad verilir?

- A) İletişim
- B) Dil
- C) Kültür
- D) Bilim
- E) Yaşantı

7. Dille ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Millî kimliğin ve kültürün oluşmasında çok önemli bir yeri vardır.
- B) Dil kullanıldığı yere ve zamana göre yeni anlam değerleri kazanabilir.
- C) Dil insanın kendisini ifade etmesinde etkin bir rol oynar.
- D) Hiçbir dil ortaya çıktığı dönemdeki hâliyle kalmaz.
- E) Dil, sadece somut dünyayı anlamlandırmada kullanılan bir iletişim aracıdır.

8. Kullandıkları malzemelere göre “mimari, edebiyat, bale” sanatları hangi seçenekte sırasıyla gruplandırılmıştır?

- A) Görsel Sanatlar - Ritmik Sanatlar - Fonetik Sanatlar
- B) Görsel Sanatlar - Fonetik Sanatlar - Ritmik Sanatlar
- C) Fonetik Sanatlar - Görsel Sanatlar - Plastik Sanatlar
- D) Plastik Sanatlar - Dramatik Sanatlar - Fonetik Sanatlar
- E) Dramatik Sanatlar - Plastik Sanatlar - Fonetik Sanatlar

9. Aşağıdakilerden hangisi edebî metinlerin bir özelliği değildir?

- A) Okuyucuda estetik bir haz uyandırır.
- B) Öğretici bir yanı vardır.
- C) Yan ve mecaz anlamlı sözcükler kullanılır.
- D) Sanat yapma kaygısı güder.
- E) Gerçeğin kurgulanmış hâlidir.

10. Edebiyatla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Edebî eserin dili günlük konuşma dilinden farklıdır.
- B) Her edebî eserin bir sanat değeri taşımasına gerek yoktur.
- C) Edebî eserler, dilin tüm incelikleri kullanılarak özenli bir üslupla yazılır.
- D) Edebî eserde gerçek değiştirilip sanatçının düşüncesinde yeniden kurgulanır.
- E) Bir edebî eseri ölümsüz kılan onun insan duygularını yansıtabilme kapasitesidir.

11. Edebî metinlerle bilimsel içerikli bir öğretici metnin ortak yanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçeğin sanatçıya göre kurgulanışı ikisinde de aynıdır.
- B) Kullanılan sözcüklerin anlam değerleri benzerdir.
- C) Doğruluğa, gerçeğe ulaşma kaygısıyla yazılmaktadırlar.
- D) Çeşitli bilim dallarından faydalanılmaktadırlar.
- E) İki tür de öznel (kişisel) yargılar içermektedir.

12. Sanatçı yapıtını ortaya koyarken aşağıdakilerden hangisini ağırlıklı olarak amaçlamaktadır?

- A) Topluma örnek davranışlar göstermeyi
- B) Her yönüyle insanın duygularını yansıtmayı
- C) Gerçeklere ulaşmayı
- D) İnsanlığa katkı yapacak deneyleri kurmayı
- E) İnsanların gerçekçi düşünmesini sağlamayı

1. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışlığı vardır?

- A) Sanatsal metinlerde gerçeklik, sanatçı tarafından yorumlanarak aktarılır.
- B) Öğretici metinlerde kelimeler genellikle ilk anlamlarıyla oluşturulduklarından her okuyucuda aynı izlenimi bırakır.
- C) Sanatsal metinlerde sanatçının amacı okuyucuda estetik zevk uyandırmaktır.
- D) Öğretici metinlerde dil, göndergesel işlevde kullanılır.
- E) Sanatsal metinlerde okuyucu bilgi edinerek değişim gösterir.

2. Aşağıdakilerden hangisi sanatsal metinler ile öğretici metinlerin ortak özelliklerinden değildir?

- A) Düşünsel bir planla oluşturulur.
- B) Belli bir yazılış amacı vardır.
- C) Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri bulunabilir.
- D) Bir konu etrafında oluşturulur.
- E) Sözcükler gerçek anlamlıdır.

3. Aşağıdakilerden hangisi metinlerin sınıflandırılmasında göz önünde tutulan özelliklerdendir?

- A) Metnin yazılış biçimi
- B) Metnin planlaması
- C) Metnin dili kullanma düzeyi
- D) Metnin nerede oluşturulduğu
- E) Metinde kullanılan anlatım biçimi

4. Metinler anlatım biçimleri, gerçeklikle ilişkileri ve yazılış amaçlarına göre nasıl gruplandırılır?

- A) Öğretici metinler - Olay çevresinde edebî metinler
- B) Edebî metinler - Öğretici metinler
- C) Anlatmaya bağlı edebî metinler - Olay çevresinde edebî metinler
- D) Sözlü metinler - Sanat metinleri
- E) Öğretici metinler - Coşku veren metinler

5. Bir metnin öğretici bir özellik taşıması için aşağıdakilerden hangisine ihtiyacı yoktur?

- A) Okuyucuyu ikna etmelidir.
- B) Okuyucunun konu üzerinde düşünmesini sağlamalıdır.
- C) İnsanda güzel duygular, hayaller uyandırmalıdır.
- D) Okuyucuyu bir yöne doğru yönlendirmelidir.
- E) Kurmaca bir yapısı olmamalıdır.

6. Sanatsal metinler aşağıdakilerden hangisiyle de adlandırılmaktadır?

- A) Kurmaca metinler
- B) Şiirsel metinler
- C) Edebî metinler
- D) Estetik metinler
- E) İşlenmiş metinler

7. Aşağıdakilerden hangisi öğretici metinlerin özelliklerinden değildir?

- A) Üslup kaygısı ön plandadır.
- B) Amaç, bilgiyi okuyucuya doğrudan aktarmaktır.
- C) Dil göndergesel işlevde kullanılır.
- D) Dil öğelerine yan ve mecaz anlam yüklenmez.
- E) Anlatım açık, duru, yalın ve akıcıdır.

8. Aşağıdakilerden hangisi edebî metinlerin özelliklerindendir?

- A) Açıklama, kanıtlama anlatım biçimlerinden yararlanır.
- B) Dil dışı unsurlardan yararlanır.
- C) Kurmaca metin özelliği gösterir.
- D) Sözcükler genelde gerçek anlamda kullanılır.
- E) Belli bir plana göre oluşturulmaz.

9. Öğretici metinler aşağıdakilerden hangisinde doğru gruptandırılmıştır?

- A) Anlatmaya bağlı edebî metinler - Coşku ve heyecana bağlı edebî metinler
- B) Coşku ve heyecana bağlı edebî metinler - Tarihî metinler
- C) Öğretici metinler - Sanatsal metinler
- D) Gazete çevresinde gelişen metinler - Kişisel hayatı konu edinen metinler
- E) Bilimsel metinler - Öğretici metinler

10. Olay çevresinde gelişen edebî metinler hangi özelliklerine göre gruplara ayrılır?

- A) Dinleme - Anlatma
- B) Anlatma - Gösterme
- C) Heyecanlandırma - Öğretme
- D) Öğretme - Anlatma
- E) Okuma - Gösterme

11. “Bir edebî metin her okunduğunda farklı anlamlara gelebilir.” sözüyle anlatılmak istenene aşağıdakilerden hangisi en yakındır?

- A) Anlam okuyucudan okuyucuya değişmektedir.
- B) Zamanla metnin değeri daha iyi anlaşılır.
- C) Sözcüklerin kapsamı zaman içinde değişmektedir.
- D) İnsanlar farklıdır, dolayısıyla her metin farklı yorumlanır.
- E) İnsan, hayatı tecrübe ettikçe metinden farklı çağrışımlar edinir.

1. Sanatsal metinlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) İnsanlarda zevk uyandırmak ve onları etkilemek için oluşturulur.
- B) Metinlerde üslup ve anlatım kaygısı ön plandadır.
- C) Gerçeği olduğu gibi yansıtan metinlerdir.
- D) Dil daha çok sanatsal (şiiirsel) anlamda kullanılır.
- E) Çağırışım ve duygu değeri yüksek metinlerdir.

2. Aşağıdakilerden hangisi edebî metinlerde gerçekliğin nasıl oluşturulduğunu açıklar?

- A) Yazarın hayal ve duyguları gerçeği oluşturur.
- B) Tarih, felsefe gibi bilimlerden mutlaka yararlanılmalıdır.
- C) Bilimsel veriler ışığında yazar edebî metinde gerçekliğı oluşturur.
- D) Somut gerçekler yazarın düşsel dünyasıyla yeniden oluşturulur.
- E) Edebî metinler gerçeklerden yararlanamaz.

3. Aşağıdakilerden hangisi edebiyat ve bilim arasındaki ortak yönlerdendir?

- A) Aynı yöntemleri kullanmaları
- B) Deneyleri ve gözlemleri önemsemeleri
- C) Bir insan etkinliğı olmaları
- D) Gerçeğe ulaşma çabaları
- E) Öznel bir bakışla oluşturulmaları

- 4. I. Edebiyat da bilim de insana yöneliktir, insan içindir.
II. Edebiyat ve bilim birbirinden farklı yöntemler kullanır.
III. Edebiyat öznel bir bakışla kişiye estetik zevk kazandırmayı; bilimse deney, gözlem, araştırma ile gerçeğe ulaşmayı amaçlar.
IV. Edebiyat kendi alanındaki etkinliklerini gerçekleştirirken bilimden yararlanır.
V. Edebiyat bilimi etkilerken bilim edebiyatı etkilemez.

Edebiyat ve bilim ilişkisi hakkında yukarıda numaralanmış bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

- 5. “Edebî eserden hareketle bilim insanları yeni buluşlar gerçekleştirebilir.”

Bu söz ile edebiyat ve bilim hakkında, aşağıdakilerden hangisi söylenmek istenmiştir?

- A) Bilim insanları, sanatsal olarak yetersizdir.
- B) Edebiyat her zaman bilime kaynaklık etmektedir.
- C) Edebî eserler bilime ilham verebilir.
- D) Edebî eserler bilimin anlaşılmasına neden olur.
- E) Edebiyat aracılığıyla bilim insanları yetişir.

- 6. “Şehrin iyi aileleri arasında bile bunların istedikleri zaman alamayacakları kız yoktu. Âdeta bütün eşraf aileleri arasında ezelden beri mevcut, değişmez bir mukavele vardı ve buna harici şeklin değişmesine, vaziyetin tamamen başka olmasına rağmen daima riayet ediliyordu.”

Kuyucaklı Yusuf romanından alınan bu parçada, aşağıdaki bilim dallarının hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Tarih
- B) Sosyoloji
- C) Psikoloji
- D) Coğrafya
- E) Filoloji